

■ אחד מנכדי מרן החפץ חיים זיע"א שממשיכים את מורשתו המופלאה הינו הגאון רבי הלל זקס שליט"א, ראש ישיבת כנסת הגדולה בקרית ספר, אך הוא מספר תמיד שמרן החפץ חיים צוק"ל להסתיר את כל מעשיו והנהגותיו, ולכל דבר שעשה היו הרבה סיבות, ואי אפשר לדעת שום דבר מתוכנם הפנימי של המעשים כי אנו רואים רק את הצורה החיצונית. כנכדו, הוא אינו מוכן להיות קשור בפרסום בכל צורה, לכן עמלנו בעזרת בני משפחתו ותלמידיו הקרובים, ללקט כעמיר על גורנה את המעשים שהוא נוהג לספר בעידנא דחדוותא על סבו מרן החפץ חיים, והם לקח מאלף לדורות בעבור כל מבקש ד'. סיפורי מופת ופלא שנשמעו לראשונה מנכדי מרן החפץ חיים זיע"א ■

הגאון רבי הלל זקס שליט"א

חיים התרעם על כך שכשיושבים ודנים בענייני כלל ישראל, אדם מרגיש מה שקורה בסביבתו, אך הפטיר במאור פנים: אם ר... רוצה לצאת, והוא לא מרגיש טוב אז בוודאי שייצא.

יחסי חתן וחותן

כשאבי הגרמ"מ שהיה רוצה לשמוע חוות דעת ממרן החפץ חיים על איזה ענין, לא תמיד היה מעז להפריעו, ואז היה מניח ספר פתוח לפניו כשישב כפוף על תלמודו, ומרן החפץ חיים היה נפנה לעיין והגיב כפי הצורך.

פעם אחת הניח לפניו איזה ספר מקובל וידוע, וראה שם מרן החפץ חיים דבר מה, והגיב בחריפות, והפיל את הספר מהשולחן, ולמחרת ראה הגרמ"מ שהספר נעלם ממדף הספרים.

מעט לאחר מכן הניח לפני חתנו ספר שטען, שכל עניין משיח בן יוסף אינו אמיתי, אלא שהנוצרים השתילו את הדברים בספרי

אותו גדול לא העז לגשת ולבקש רשות לצאת, וביקש מחתנו רמ"מ צוק"ל שיאמר לחתנו, שאיננו מסוגל להישאר במקום. והגרמ"מ ניגש למרן הח"ח ולחש על אוזנו את הדברים שישמע היטב, ומרן החפץ

ברכה"ת באותה שעה מוקדמת, ואף שלא היה בבית שעון, כי מרן החפץ חיים הקפיד שלא יהיה, אך לנתן היה והציץ מתחת לשמיכה וראה שיש לו עוד חצי שעה, וממילא השים עצמו כישן והמשיך לישון ומרן החפץ חיים אמר לו: ישנם שחושבים שאם הם מקבלים משהו, צריך לנצלו עד תום.

חינוך הצאצאים לאורו

כשהייתי אצל מרן ראש הישיבה הגרמ"מ שליט"א, סיפר לי בקורת רוח רבה, אחר ששמע כי אני נשוי לנכדת מרן הח"ח, ששמע מחותני שכידוע הינו מהדר במצוות, ובמיוחד במצוות ארבעת המינים שבה התפרסם כמומחה מיוחד. ומטבע הדברים שהגר"מ שליט"א מחזיק ארבעת המינים רבים ומהודרים.

פעם אחת פנתה אליו אמו הרבנית פייגה ע"ה בטענה, באומרה שאצל אביה מרן הח"ח לא ראתה כל כך הרבה הידורים, ולא היה לו אלא אתרוג אחד ולולב אחד. נענה רבי הלל והשיב לאמו - אמא, כמה חולצות היו לאביך, ואמרה מה הפירוש כמה, שתי חולצות, אחת לשבת ואחת ליום חול. כמה נעליים, זוג אחד, וכו'. אם כך אמא, לנו יש תריסר חולצות, ומספר חליפות, ולכל אשה יש מספר רב של זוגות נעליים. ואם בגשמיות יש אצלנו כזה שפע, אם כך עלינו להשקיע לכל הפחות גם ברוחניות, ואם אנו ננהג בצמצום במצוות כמו שנהגו הדורות הקודמים, אזי נטבע חלילה לגמרי בגשמיות...

עוד סיפר מרן הראש ישיבה שליט"א בצער, שחפץ היה להגיע ללוויה של מרן החפץ חיים, אך בדרך התקלקל כלי הרכב ששכרו לצורך זה, עד שאיחרו את המועד.

שבת ק"ש 15

מורא רבך כמורא שמים

היחס של הכבוד והמורא ממרן החפץ חיים היה בשיעור מופלא, ואף אחד לא יכול היה להתקרב אליו. פעם הייתה אסיפה של גדולי הדור בספריית הרש"ש בוויילנא שהיה חדר רחבי ידיים, וטורי ספרים עמוסים, והחדר היה מתחת לאדמה, ורק החלונות היו בחלקם בפני הקרקע, והמשתתפים עישנו, והחדר התת-קרקעי היה חנוק מאד, עד שאחד מגדולי הדור לא יכול היה לעמוד בעשן מפני שסבל מקשיי נשימה, ורצה לצאת, אך לא היה מצב שמישהו יצא סתם ככה בלי רשות ממרן החפץ חיים.

חתנו של מרן ה"חפץ חיים" הגאון רבי מגדל זצוק"ל
לשמאלו - בנו הנער הלל

דלות ועניות

בבית תמיד היה מספיק אוכל, אך כל ההוצאות היו בצמצום. ומנהגו של מרן החפץ חיים היה כך, כשלא היה כסף היה מתאונן, מה זה יהודי בעל בית ואין לו פרנסה, מחויבים לעשות משהו. ואז היה שולח איזה מכתב בענין מכירת הספרים, והיה מגיע כסף.

וכשהגיע כסף מיד מרן החפץ חיים היה אומר, מה זה יהודי רוצה לצבור נכסים, מה יש לעשות עם כל העוה"ז הזה, צריך לעשות עם זה משהו טוב, ומיד היה שולח את הכסף לצרכי צדקה, לאיזה עיירה שהוצרכה לתיקון במקוה וכדומה, ושוב היה אומר - וכי יהודי לא צריך פרנסה...? וחזר חלילה.

ופעם ישבו סביב השולחן, ומרן החפץ חיים הרעיף מאמרי קדשו בעניין גנות עולם הזה ומותרות, עד שתפס ביד חתנו רבי מגדל זצוק"ל ואמר - ר' מגדל, אני מברך אותך שלא תהיה עשיר, וכשאמר זאת החל אחד היושבים שם שהיה יהודי אמיד לנוע בחוסר שקט. וכיון שמרן החפץ חיים היה הפיקח שבפיקחים, ולא נעלם מעיניו דבר, נפנה ואמר לאותו יהודי - אל תדאג, זו ברכה ששמורה לאהובים עליי ביותר. סיים רבי הלל, שברוך ד' הברכה התקיימה בהידור, אך צריך לומר לאלו ששוקלים להשתדך עם משפחתנו, שלא ידוע למשך כמה דורות היא אמורה לחול...

עם זאת מרן החפץ חיים תמיד הקפיד על ניקיונו, ובגדיו היו ללא רכב ומסודרים, ואף כובעו היה מונח מסודר על ראשו, וזו ההנהגה הנכונה לנסיך, בן המלך. אך רבי הלל הזהיר, שהרגשה זו יש לה מקום רק לאחר שאדם בנה אצל עצמו את העבודות לד' בצורה נאותה, ואז עבודתו לפני ד' היא כבן.

תשובה מחוכמת

הגה"ק רבי דוד רפפורט היה אהוב אצל מרן החפץ חיים, והיה מתאמץ בלימודו עד סכנה, ואז היה מסיר דעתו לעניינים אחרים. פעם אחת ברגעי ההפוגה מלימודו הגה באיזו המצאה, שבאותו זמן היו מטוסי הצבאות מרעשים מאד, והתקדמו באיטיות, ולכן הניחו מכשירים שקלטו את רעשי המנועים, ועי"ז היו יודעים מראש על ההתקפות הממשמשות ובאות, והספיקו להפעיל את האזעקות ולהיכנס לכוננות, ועלה בדעתו רעיון שיוכל לצמצם את הרעש, באופן שהמכשירים כמעט לא יקלטוהו. ושאל את מרן החפץ חיים האם למכור את הרעיון לאיזה מדינה והשיב לו בזה הלשון: ר' דוד, סאיז דא אין דער וועלט גענוג משחיתים אהן איירעיס', [רבי דוד יש בעולם מספיק משחיתים, אף בלי המשחיתים שלכם].

סיפר הגאון רבי חיים מן פורים נכנס למרן הח"ח בחר לבקש ממנו שיבטיח לו שיזכה ומרן החפץ חיים לא שת לבו לבו שרצה בכך, שום תגובה או גיע עד שלהפתעת כולם הוא פנה אל עולם יישמר לחלוטין מחטאי הי את ההבטחה המיוחלת. ומיד כ והבחור עצמו הרגיש ברצינו כשהרהר בדבר ידע שלא יוכל ל אך מר"ח שליט"א מוסיף ו החפץ חיים שישלכו את הבחור נ ממנו שני לימודים. ראשית כל צ יכול היה להתחייב על דבר כ במחיצת מרן החפץ חיים, הרי מ בחורים לשחר את פניו, וכשהי ואומר 'בחורים בחורים! חאפנ בעוה"ב ירחק הרבה ממנו, ורצ לשבת במחיצתו.

רצון הקב"ה בלו

רבי הלל נוהג לספר שסבתו החפץ חיים - בעת זקנותה כשכבר בנה כאור העולם שאלה אותה א בזכות מה נתן לה הקב"ה בן שכזה. שאיננה יודעת, אבל הקב"ה כן יודע ואם קיבלתי כזה בן כנראה שיש לו בכה רבי הלל בתארו זאת ופשוטה שאפילו לא ידעה לכה שבילדותי ראיתי ביד אמי ע"ה נ ששמה של הסבתא רשום עליו בן שביקשה מבנה שיכתוב עבורה את ד במסודות חינוך, לא רכשה שום הש הקב"ה החליט שמגיע לה כזה

דקדוק הלכה

הרבנית פייגה ע"ה סיפרה, ש רצתה לצאת לאיזה מקום, אך שהגיעו ספרים מבית הדפוס ויש ל חשש לגזול אם ימכור ספר שיש בו ש אצאה לה שעתה, אמרה לאביה - כ אפילו כך וכך ספרים, וזרקה מספר ג שתק והניח לה ללכת. והנה כששבה הביתה ראתה ער ספרים, ואביה מורה לה שתתחיל להג שברור שלא התכוונה שתברוק כמות אביה השיב שלא ייתכן שאדם יאמ יקיימו, והתעקש שתתישב לבדוק ו הוסיף רבי הלל בשם אמו על כך ידוע, הוא המשך המעשה, שבמט

הקודש. והיה בטוח שמרן החפץ חיים יגיב בחריפות רבה ביותר. אך מרן החפץ חיים הציץ, הרהר, ואמר 'נישט מסתבר, הרי הדבר התקבל בכלל ישראל'. והחילוק הוא, שהענין בספר הראשון נגע לעיקרי האמונה בעניין תורת משה, ובזה אין מקום לטעות, אך בענין השני מי שרוצה להשתטות לחי, יבוא וישתטה, ואנו לא מקבלים את דבריו.

אמונה חושית בכל פרט

פעם היה מרן החפץ חיים זצוק"ל בוילנא והתעסק עם מרן הגר"ע גרודזינסקי זצוק"ל בענין ציבורי, ומרן החפץ חיים היה צריך ללכת לבקר איזה חולה, והלך יחד עם מרן הגר"ע. כשהגיע סמוך לבית החולים פנה מרן החפץ חיים למרן הגר"ע - וילנער רב, האם אתה יודע מהו הבנין הזה.

מרן הגר"ע ששלט בוילנא, וידע כל פרט הכי קטן הבין שדברים בגו, ושתק.

ענה ומרן החפץ חיים ואמר - זהו בית סוהר, בית הסוהר של הקב"ה, ובו אין שומרים וכבלים, בלי שערים וסורגים, מגיע חולי והאדם מרותק למיטתו, וכשנגמרת תקופת המאסר שנגזרה על האדם, החיידק מסיים את תפקידו, והאדם קם על רגליו ויוצא...